संस्कृतवेदाध्ययने चतुर्वर्षीयस्नातकपाठ्यक्रमः

प्रथमषाण्मासिकः

NEP Syllabus (w.e.f.: Academic Session 2023-24)

COURSE NO.		SEMESTER -I NAME OF PAPER	Hours/Week	Tutorial /Week	Credit	Internal Marks	External Marks
SVSC101	CORE	वैदिकसाहित्यम् १	3	1	4	20	80
SVSD102	DSE	वैदिकसाहित्यम् १	3	1	4	20	80
SVSIDC103	IDC	पुराणेतिहासः	3	0	3	15	60
AEC104	AEC		3	0	3	15	60
VAC105	VAC		3	0	3	15	60
SEC106	SEC		3	0	3	15	60
			TOTAL CREDITS		20		

SVSC101 (वैदिकसाहित्यम्- १)

अधिगमोद्देश्यानि

- **वेदानां परिचयप्रदानम्**
- **विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य इन्द्रसूक्तस्य च ज्ञानप्रदानम्**
- **वैदिकसंहितानामवबोधनम्**

पत्रम् (SVSC101)	**क्रेडिट्**
प्रथमभागः - वेदशब्दस्य व्युत्पत्तिः,लक्षणम्, महत्त्वम्, कालः, ऋषि - देवता - छन्दविचारः, वेदाध्ययनस्य महत्त्वञ्च	१
द्वितीयभागः – संहितानां परिचयः (ऋक्संहिता, यजु:संहिता, सामसंहिता, अथर्वसंहिता)	१
तृतीयभागः - अग्निसूक्तम् १.१, इन्द्रसूक्तम् २.१२।	२

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- **छात्राणां वेदस्य परिचयो भविष्यति |**
- **छात्राः वैदिकसंहितानां परिचयं महत्त्वं च ज्ञास्यन्ति |**

- **विशेषरूपेण अग्निसूक्तस्य इन्द्रसूक्तस्य च सम्यक्ज्ञानं भविष्यति |**

सहायकग्रन्थाः .

१. श्रौतपाठ: , कलकताविश्वाविद्यालय:, कोलकाता
२. न्यू वैदिक सिलेक्शन, भाग: १-२, तैलंग एण्ड चौबे। भारतीयविद्याप्रकाशनम् : दिल्ली
३. नवीनवैदिकसञ्चयनम्, सम्पादकः – यमुनापाठक:, उमेशसिंहः, चौखम्बाप्रकाशनम्, वाराणसी
४. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः ,आचार्यजगदीशचन्द्रमिश्र:, चौखम्बासुरभारती प्रकाशन

SVSIDC (पुराणेतिहासः)

अधिगमोद्देश्यानि

- पुराणसाहित्यस्य परिचयप्रदानं माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- रामायणस्य परिचयप्रदानम्, माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- महाभारतस्य परिचयप्रदानम् माहात्म्यप्रतिपादनञ्च ।
- वर्तमानयुगे रामायणमहाभारतयोः उपयोगिता ।

पत्रम् **(SVSIDC)**
क्रेडिट्

प्रथमभागः - पुराणम् , पुराणस्य सामान्य परिचयः , पुराणस्य लक्षणम्, पुराणस्य प्रतिपाद्यविषयः १

द्वितीयभागः – रामायणम्, रामायणस्य स्वरूपसामान्यम्, रामायणस्य साहित्यिक महत्त्वम्, रामायणस्य उपजीव्यत्वम् १

तृतीयभागः – महाभारतम्, महाभारतस्य स्वरूपसामान्यम्, उपजीव्यत्वञ्च महाभारतस्य वैशिष्ट्यम्, महाभारतस्य साहित्यिक महत्त्वम् १

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- छात्राः पुराणसाहित्यस्य परिचयं प्राप्स्यन्ति ।
- अनेन पुराणस्य लक्षणं वैशिष्ट्यञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- छात्राणां रामायणमहाभारतयोः निहिततत्त्वविषये ज्ञानं भविष्यति |
- वर्तमानयुगे रामायणमहाभारतयोः प्रासङ्गिकतां ज्ञास्यन्ति |

सहायकग्रन्थाः

१. पुराणपर्यालोचनम्, डा. श्रीकृष्णमणित्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी।

२. पुराणविमर्श, आचार्य बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा विद्यावान्, वाराणसी।

३. श्रीमद्वाल्मीकीयं रामायणम् , गीताप्रेस गोरखपुर

४. महाभारतम्, गीताप्रेस गोरखपुर

द्वितीयषाण्मासिक:

NEP Syllabus (w.e.f.: Academic Session 2023-24)

COURSE NO.		SEMESTER -I NAME OF PAPER	Hours/Week	Tutorial /Week	Credit	Internal Marks	External Marks
SVSC201	CORE	वैदिकसाहित्यम् २	3	1	4	20	80
SVSD202	DSE	वैदिकसाहित्यम् २	3	1	4	20	80
SVSIDC203	IDC	स्मृतिसाहित्यम्	3	0	3	15	60
AEC204	AEC		3	0	3	15	60
VAC205	VAC		3	0	3	15	60
SVSSEC206	SEC	सस्वरवेदपाठः	3	0	3	15	60

			TOTAL CREDITS	20	

SVSC201 (वैदिकसाहित्यम्-२)

अधिगमोद्देश्यानि-

- अक्षसूक्तस्य, वाक्सूक्तस्य च परिचयप्रदानं, महत्त्वप्रतिपादनञ्च ।
- ब्राह्मणसाहित्यस्य व्युत्पत्ति- तदर्थ- प्रयोजनादिविषये ज्ञानप्रदानम् ।
- शतपथब्राह्मणस्य मनुमत्स्यकथायाः सम्यक् परिचयप्रदानम् ।

पत्रम् (SVSC201) क्रेडिट्

प्रथमभागः -   ऋक्संहिता – (अक्षसूक्तम् १०.३४, वाक्सूक्तम् १०.१२५)   २

द्वितीयभागः – ब्राह्मणग्रन्थानां परिचय: (ब्राह्मणशब्दस्य व्युत्पत्तिः तदर्थश्च, प्रतिपाद्यविषयः प्रयोजनञ्च)
१

तृतीयभागः - शतपथब्राह्मणम् – मनुमत्स्यकथा १.८.१   १

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- **वैदिकसूक्तानामध्ययनेन तत्र निहिततत्त्वानां ज्ञानं भविष्यति ।**
- **ब्राह्मणसाहित्यस्य सम्यक् ज्ञानं भविष्यति ।**
- **मनुमत्स्यकथा इति आख्यानस्य परिचयो भविष्यति ।**

सहायकग्रन्थाः .

१. वैदिकवाङ्मयस्येतिहासः, सम्पादकः- आचार्य जगदीशचन्द्रमिश्रः, चौखम्बासुरभारतीप्रकाशनम्, वाराणसी

२.न्यू वैदिक सिलेक्शन, भागः १-२, तैलंग एण्ड चौबे, भारतीयविद्याप्रकाशनम्, दिल्ली

३. शतपथब्राह्मणम्, त्रयीभाष्यकार सायणाचार्य सर्वविद्यानिधन कविन्द्राचार्य सरस्वती, राष्ट्रिय संस्कृत संस्थान, नई दिल्ली।

(SVSIDC203) स्मृतिसाहित्यम्

अधिगमोद्देश्यानि-

- **स्मृतिसाहित्यस्य परिचयप्रदानम्, साम्प्रतिकयुगे प्रासङ्गिकतानिरूपणञ्च ।**
- **मनुस्मृतेःद्वितीयोऽध्याये निहितविषयस्य प्रतिपादनम् ।**
- **याज्ञवल्क्यस्मृते: दायभागप्रकरणस्य निरूपणम् ।**

पत्रम् (SVSIDC203)	**क्रेडिट्**
प्रथमभागः - प्रमुखस्मृतीनां परिचयः	१
द्वित्तीयभागः - मनुस्मृतिः (द्वितीयोऽध्यायः)	१
तृतीयभागः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः (दायविभागप्रकरणम्)	१

पाठ्यक्रमपरिणामाः

- **स्मृतिसाहित्यस्य अनुशीलनेन तत्र निहित-आचारादिविषययाणाम् ज्ञानं भविष्यति।**
- **स्मृतिसाहित्यस्य अध्ययनेन छात्राः नैतिकज्ञानं लब्धुं समर्थाः भविष्यन्ति।**
- **स्मृतिशास्त्राध्ययनेन धर्मशास्त्रावगमनाय सारल्यं भविष्यति।**

<u>सहायकग्रन्थाः</u>

१.मनुस्मृतिः, श्री पं. हरगोविन्दशास्त्री, चौखम्बा संस्कृत भवनं, वाराणसी।

२.याज्ञवल्क्यस्मृतिः, डां केशव किशोर कश्यप, चौखम्बा कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।

सस्वरवेदपाठः (SVS**SEC206**)

अधिगमोद्देश्यानि

- वेदानां परिचयप्रदानम् ।
- अस्य महत्त्वप्रतिपादनम् ।
- वैदिकस्वराणां परिचयप्रदानम्
- वेदमन्त्राणां सस्वरोच्चारणम् ।
- वेदानां संरक्षणं संवर्धनञ्च ।

पत्रम् - (सस्वरवेदपाठः)		**क्रेडिट्**
प्रथमभागः - अग्निसूक्तम्	(ऋग्वेद: 1/1)	१
द्वितीयभागः - संज्ञानसूक्तम्	(ऋग्वेद: 10/191)	१
तृतीयभागः - शिवसंकल्पसूक्तम्	(शुक्लयजुर्वेद: 34/1-6)	१

पाठ्यक्रमस्य परिणामाः-

- अनेन छात्राः स्वरभेदान् महत्त्वञ्च ज्ञास्यन्ति ।
- ते वेदमन्त्राणां शुद्धोच्चारणे सस्वरपाठे च सक्षमाः भविष्यन्ति ।
- अनेन सस्वरवेदपाठपरम्परायाः संरक्षणं संवर्द्धनञ्च भविष्यति ।